

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР
НААН УКРАЇНИ

**ЗЕРНОВА ГАЛУЗЬ – ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ТЕХНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції
з нагоди 100-річчя від дня народження
доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН
ВАЛЕНТИНА СЕРГІЙОВИЧА ЦИКОВА
(12–13 жовтня 2023 р., м. Дніпро)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

**«ЗЕРНОВА ГАЛУЗЬ – ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної наукової конференції
з нагоди 100-річчя від дня народження
доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН
ВАЛЕНТИНА СЕРГІЙОВИЧА ЦИКОВА
(12–13 жовтня 2023 р.)

м. Дніпро 2023

Рекомендовано до друку вченою радою ДУ Інститут зернових культур НААН України (протокол № 2 від 04 жовтня 2023 р.)

Посвідчення УкрІНТЕІ № 384 від 29.09.2023 р.

Організаційний комітет :

Голова оргкомітету:

Черчель В. Ю., доктор с.-г. наук, академік НААН,
директор ДУ Інститут зернових культур НААН України

Члени оргкомітету:

Дзюбецький Б. В., доктор с.-г. наук, професор, академік НААН

Черенков А. В., доктор с.-г. наук, професор, академік НААН

Кирпа М. Я., доктор с.-г. наук, професор, член-кор. НААН

Гирка А. Д., доктор с.-г. наук, професор

Боденко Н. А., канд. с.-г. наук, с.н.с.

Солодушко М. М., канд. с.-г. наук, с.н.с.

Дудка М. І., доктор с.-г. наук, с.н.с.

Шевченко М. С., доктор с.-г. наук, професор

Федоренко Е. М., канд. с.-г. наук, с.н.с.,

Матеріали подано у авторській редакції. Автори несуть відповідальність за достовірність викладених наукових фактів.

Зернова галузь – проблеми та перспективи технологічного забезпечення: Матеріали міжнародної наукової конференції з нагоди 100-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН Валентина Сергійовича Цикова (Дніпро, 12–13 жовтня 2023 р.) / НААН, ДУ Інститут зернових культур. Дніпро, ДУ ІЗК НААН, 2023. 168 с.

ЗМІСТ

1. СЕЛЕКЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН ТА БІОТЕХНОЛОГІЯ В РОСЛИННИЦТВІ	9
В.В. Ващенко, О.О. Шевченко ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	9
Havryliuk L., Beznosko I., Turovnik Yu RHYTORATHOGENIC MICROBIOME OF VEGETATIVE ORGANS SUNFLOWER PLANT	11
В.Л. Гамандій, Б.Ф. Вареник РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СЕЛЕКЦІЇ СОРГОВИХ КУЛЬТУР В СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОМУ ІНСТИТУТІ – НАЦІОНАЛЬНОМУ ЦЕНТРІ НАСІННЄЗНАВСТВА ТА СОРТОВИВЧЕННЯ	12
Horshchar V., Nazarenko M. INFLUENCE OF DIMETHYLMETHANSULFATE AS MUTAGEN FACTOR ON WINTER WHEAT VARIABILITY	15
Б. В. Дзюбецький, Н. А. Боденко, Т. О. Пересунько СЕЛЕКЦІЙНА ОЦІНКА ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ ПЛАЗМИ ЛАНКАСТЕР ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ	17
Ю.М. Євстафієва, В.І. Бучковська МОГУТНІСТЬ БІОТЕХНОЛОГІЇ	19
В. Л. Жемойда, В. І. Альохін, О. С. Макаруч, Р. О. Спряжка, М. А. Рябий ВИСОКОГЕТЕРОЗИСНИЙ ГІБРИД – ГОЛОВНА ЛАНКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	21
О.Є. Клімова КУКУРУДЗА ЦУКРОВА – НАЙМОЛОДША ЦАРИЦЯ ПОЛІВ	24
Kulinich O.O. ASSESSMENT OF GREEN LENTIL ACCESSIONS BY SEED QUALITY PARAMETERS	26
Kupar Yu. Yu., Korobko Yu. A., Kruglova M. O., Kostenko V. V APPLICATION OF SNP GENOTYPING FOR ASSESSMENT OF GENETIC RELATEDNESS OF BREEDING MATERIAL OF BSSS GERMPLASM	27
М.В. Лозінський, О.О. Філіцька ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОЇ КУЩИСТОСТІ У РІЗНИХ ЗА ВИСОТОЮ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	28
М.В. Лозінський, М.О. Самойлик, Г.Л. Устинова ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСА СОРТАМИ ПШЕНИЦІ (T. AESTIVUM) ОЗИМОЇ РІЗНИХ ЕКОТИПІВ	30
К.В. Лугова, Я.В. Перун, А.П. Белінська БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТАМІВ БАКТЕРІЙ РЯДУ АСТІНОМУСЕТАLES У БІОЛОГІЧНОМУ КОНТРОЛІ	31
Н. В. Пазюк ВРОЖАЙНІСТЬ САМОЗАПИЛЕНИХ ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ ЗАРОДКОВОЇ ПЛАЗМИ BSSS ФАО 250-350 ПРИ РІЗНИХ ГУСТОТАХ ПОСІВУ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	32
О. В. Позняк, Л. В. Чабан, С. І. Кондратенко НОВА ЛІНІЯ КВАСОЛІ ЛІМСЬКОЇ (Phaseolus lunatus L.) УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ	34
І. В. Правдзіва, Н. В. Василенко ДИФЕРЕНЦІЮВАННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЗЕРНА	35
T.M. Satarova, K.V. Denysiuk, V.Y. Cherchel, B.V. Dziubetskyi POLYMORPHISM OF THE CAROTENOGENESIS GENE crtRB1 IN MAIZE GENOTYPES OF UKRAINIAN SELECTION	37

<i>В.М.Соколов, Б.Ф. Вареник, В.О. Серіков, І.Д.Терещенко</i> СЕЛЕКЦІЯ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО ЗВОЛОЖЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОМУ ІНСТИТУТІ – НЦНС	38
<i>В. П. Солодушко</i> ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ВІВСА В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	40
<i>М. О. Стюрко</i> ІМУНІТЕТ РОСЛИН ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕРОБСТВА	42
<i>С.В. Чернобай, В.К. Рябчун, В.С. Мельник, Т.Б. Капустіна, О.Є. Щеченко</i> АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙ МІЖ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ ТА МОРФО-БІОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ СОРТІВ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО	43
<i>О.В. Яланський, М.Г. Носов</i> СОРГО ЯК АЛЬТЕРНАТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА	45
2. НАСІННИЦТВО, НАСІННЄЗНАВСТВО	48
<i>А. В. Алдошин, Д. В. Ковальов, Л.М. Свініцький</i> МІНЛИВІСТЬ ВАГИ КАЧАНА У БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ НА ФОНІ ПІСЛЯСХОДОВИХ ГЕРБІЦИДІВ ЕЛЮМІС 105 OD, МД ТА ПРІМА ФОРТЕ 195 ...	48
<i>Ю. С. Базілева, О. І. Лунітько</i> ОСОБЛИВОСТІ ТРАВМУВАННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ ТА МЕТОДИ ЙОГО ВИЗНАЧЕННЯ	50
<i>Gunko S.M., Gunko T.S.</i> THE INFLUENCE OF THE DIAMETER HOLES OF THE SEPARATOR SIEVES ON THE SOWING QUALITY OF SUNFLOWER SEEDS.....	52
<i>М. Я. Курна, Д. В. Бершов</i> ОСОБЛИВОСТІ СЕПАРУВАННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО ЯКОСТІ.....	53
<i>О.О. Кічигіна, І.В. Смульська</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАЛУЗІ НАСІННИЦТВА	54
<i>Г. О. Криштофор</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	55
<i>В. О. Кулик</i> СПОСОБИ ЕНЕРГОЗАОЩАДЖЕННЯ У ТЕХНОЛОГІЯХ СУШІННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ	58
<i>Б.А. Олефіренко, А.А. Сіроштан, В.П. Кавунець</i> ТРИВАЛІСТЬ ПЕРІОДУ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОГО ДОЗРІВАННЯ НАСІННЯ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	59
3. ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	61
<i>Р.О. Гончар</i> ЩОДО МІНІМІЗАЦІЇ ШКОДИ ТВАРИНАМ ВІД ГОДІВЛІ МОЛОДИМ ЗЕРНОМ	61
<i>Gunko S.M., Gunko T.S., Naumenko O.V., Hetman I.A.</i> IMPROVING TECHNOLOGY PRODUCTION WHEAT BREAD WITH HEMP	62
<i>Gunko S.M., Gunko T.S., Naumenko O.V., Hetman I.A.</i> THE QUALITY OF WHEAT BREAD WITH HEMP DEPEND ON THE TECHNOLOGY PRODUCTION.....	64
<i>А.О. Гура, Ю. Є. Скнар, А.О. Александрова, Д.В.Гура, І. В. Скнар</i> ПЕРЕРОБКА ВІДХОДІВ РОСЛИННИЦТВА З ОТРИМАННЯМ СИЛІЦІЙ ДІОКСИДУ ЕНЕРГООЩАДНИМ СПОСОБОМ	66
<i>М. Я. Курна, Н. С. Філіпкова</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРІГАННЯ ЗАПАСІВ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ ТА ЙОГО ЯКІСТЬ.....	67
<i>В.С. Козир</i> ВИТРАТИ НА МЕХАНІЗАЦІЮ ПІДВИЩУЮТЬ ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ТВАРИННИЦТВА	69

4. СУЧАСНІ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	72
<i>А.Л. Андрієнко</i> ВПЛИВ КОМПЕНСАТОРНОЇ ДОЗИ АЗОТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В СТЕПУ УКРАЇНИ	72
<i>Л. П. Бандура, О. О.Щипун</i> ДЕСТРУКТОРИЗАЦІЯ РОСЛИННИХ ЗАЛИШКІВ, ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	74
<i>Г. Д Буренькова, А.П. Белінська</i> ВИКОРИСТАННЯ ФІТОБІОТЕХНОЛОГІЙ У ВІДНОВЛЕННІ РОСЛИННОСТІ НА ЗРУЙНОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	76
<i>О.О. Гаврюшенко, Є.Ю. Ткаліч</i> ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КУЛЬТУР ФІТОЦЕНОЗІВ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО СТАЦІОНАРУ З РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ (на прикладі Нікопольського марганцеворудного родовища)	77
<i>Д. М. Ковтун, О. В. Сидякіна</i> ЕРОЗІЯ ҐРУНТІВ ЯК ЗАГРОЗА ЇХ РОДІЮЧОСТІ.....	79
<i>Lishchuk A. M., Parfenyuk A. I.</i> INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR ENVIRONMENTAL RISK MANAGEMENT WHEN USING PESTICIDES	81
<i>Н.В. Палапа, О.М. Назорнюк, О.В.Устименко</i> РОЗВИТОК СУЧАСНИХ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ	83
<i>В.Г. Сергієнко, О.В. Шита</i> ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА РОЗВИТОК ХВОРОБ І УРОЖАЙНІСТЬ СОЇ	85
<i>Ю.О. Тараріко, Г.І. Личук</i> СИСТЕМА ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ДЛЯ БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	87
<i>О.І. Циліорик, О.О. Іжболдін, І.М. Солозуб</i> РЕГУЛЯТОРИ РОСТУ НА КУКУРУДЗИ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ	89
<i>Я. С. Цимбал, С. Д. Савченко</i> СІВОЗМІНА, ЯК ЕЛЕМЕНТ БІОЛОГІЗАЦІЇ ЗЕМЛЕРОБСТВА	93
<i>Н. В. Швець, Н.В. Гавриленко</i> ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА І СІВОЗМІН В УМОВАХ КРИТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА ПРИРОДНИМИ І МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ.....	95
<i>М. С. Шевченко, Л. М Десятник, С. Ф. Артеменко, І. М. Ліб</i> ПРОДУКТИВНІСТЬ СІВОЗМІН ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА УДОБРЕННЯ.....	97
<i>С.М. Шевченко, Д.І. Стадник, К.А. Деревенець-Шевченко</i> БАНК НАСІННЯ БУР'ЯНІВ В ҐРУНТІ ТА ФОРМУВАННЯ АКТУАЛЬНОЇ ЗАБУР'ЯНЕНОСТІ В ФІТОЦЕНОЗАХ.....	98
<i>С.М. Шевченко, О.Ю. Мороз, О.М. Шевченко</i> ДИНАМІКА ЗАБУР'ЯНЕНОСТІ ПОСІВІВ В СІВОЗМІНАХ СТЕПОВОГО ЕКОТИПУ	100
<i>С.М. Шевченко, А.І. Осняч, С.В. Ковіка, О.В. Янакій, Н.В. Гавриленко</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ ТВЕРДОСТІ ҐРУНТУ ВІД ДИНАМІКИ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕННОСТІ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ.....	101
<i>Є. Р. Франчук, А. П. Белінська</i> ВЕРМИКОМПОСТУВАННЯ ОПАЛОГО ЛИСТЯ – ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИЙ ШЛЯХ ДО РОДІЮЧОГО ҐРУНТУ	103
5. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ВИСОКОЯКІСНОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	104

Ю. В. Безсусідня ПРОДУКТИВНІСТЬ ФОТОСИНТЕЗУ РОСЛИН ЖИТА ОЗИМОГО (<i>Secale cereale</i> L) ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ЙОГО ВИРОЩУВАННЯ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	104
О. В. Бондаренко, Н. Л. Ноздріна ВПЛИВ СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА РІСТ, РОЗВИТОК ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ	106
І. І. Гасанова, Н. Л. Ноздріна, О. М. Друмова, Я. В. Астахова ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	108
Т.В. Гирка, С.С. Семенов ДИНАМІКА ЗАСЕЛЕНОСТІ ПОПЕЛИЦЯМИ ПОСІВІВ РІЗНИХ СОРТІВ ТА ГІБРИДІВ СОРГО ЗЕРНОВОГО	110
А. Д. Гирка, Ю. Я. Сидоренко, О. В. Бочевар, Я. В. Алексєєв, О. В. Ільєнко ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ТА НОРМ ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	111
О.М. Грищенко, Л.М. Бурко ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ.....	113
Н.О. Громика, С.А. Черних ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПОСІВІВ СОРГО В УМОВАХ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ	114
М. І. Дудка, Я. В. Астахова, О. В., Ковтун ВПЛИВ МУЛЬЧУВАННЯ ҐРУНТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО І НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	116
М.І. Дудка, С.В. Березовський ВПЛИВ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ, РЕШТОК ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ.....	118
Н. О. Завалинич, О. О. Педаш ДИНАМІКА ЗАПАСІВ ПРОДУКТИВНОЇ ВОЛОГИ В ҐРУНТІ ЗА ФАЗАМИ РОЗВИТКУ РОСЛИН ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО	119
А.А. Засуха, С.П. Вахній, Л. А. Козак ДИНАМІКА ПРОХОДЖЕННЯ ФАЗ РОСТУ І РОЗВИТКУ РОСЛИН ГІБРИДАМИ КУКУРУДЗИ ПІД ВПЛИВОМ МАКРО- І МІКРОКРОДОБРІВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН.....	121
О.Б. Каліцінська, О.А. Заїма ВПЛИВ ПРОТРУЮВАННЯ НАСІННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	123
М. М. Ключевич, С. М. Вигера, Р. Л. Ковальчук, О. О. Стригун ІННОВАЦІЙНА МЕТОДОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ У РОСЛИННИЦТВІ.....	125
Я.О. Ковпак, Л.М. Бурко ЗНАЧЕННЯ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ У КОРМОВИРОБНИЦТВІ	127
С. М. Крамарьов, Л. П. Бандура, А. В. Денисенко, Д. Ю. Бабіч, С.В. Фролов, О. С. Крамарьов ПРИКОРЕНЕВЕ ПІДЖИВЛЕННЯ РОСЛИН КУКУРУДЗИ.....	128
М.В. Круть БАЗА ДАНИХ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК ІЗ ЗАХИСТУ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	131
В.Б. Кутовенко, Л.Ю Крисько ЗАЛЕЖНІСТЬ ВРОЖАЙНОСТІ САЛАТУ ПОСІВНОГО (<i>Lactuca sativa</i> L.) ВІД КОНЦЕНТРАЦІЇ МІКРОДОБРІВА АВАТАР-1 В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	134
В.Б. Кутовенко, Л.Ю Крисько ГОСПОДАРСЬКА ОЦІНКА СОРТІВ БОБУ ОВОЧЕВОГО.....	135

<i>В. В. Любич, В. О. Калантур</i> ВПЛИВ УДОБРЕННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ОЗИМОЇ.....	137
<i>С. О. Мазур, Г. Д. Матусевич, С. С. Бухтик, Ф. Ф. Мурсюкаєв</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР	139
<i>В. Г. Молдован, Ж. А. Молдован</i> ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ АЗОТНИМИ ДОБРИВАМИ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА ГІБРИДАМИ КУКУРУДЗИ СКОРОСТИГЛИХ ГРУП	141
<i>О. В. Мостипан, М. Б. Грабовський</i> ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТАМИ СОЇ.....	142
<i>С. С. Німенко, М. Б. Грабовський, Л. А. Козак</i> ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ ЗА ОРГАНІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ.....	144
<i>А. В. Оккерт, О. І. Поляков, О. В. Нікітенко</i> ВОДОСПОЖИВАННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ ДОГЛЯДУ ЗА ПОСІВАМИ ЗА РІЗНИХ НОРМ ВИСІВУ	145
<i>С. І. Попов, С. В. Авраменко, Ю. В. Попов</i> ВПЛИВ АЗОТНОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ПОСІВІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІСЛЯ ПОПЕРЕДНИКА СОНЯШНИК	147
<i>Л. А. Правдива</i> ЕНЕРГЕТИЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРГО ЗВИЧАЙНОГО ДВОКОЛЬОРОВОГО ЗАЛЕЖНО ВІД МЕТОДІВ КОНТРОЛЮВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ БУР'ЯНІВ	149
<i>С. І. Пустовий</i> ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ ТА ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ВОДОСПОЖИВАННЯ ТА ЗЕРНОВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ.....	150
<i>С. С. Рябуха, П. В. Чернишенко</i> РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПО СОЇ У СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	152
<i>М. М. Солодушко, В. П. Солодушко, І. І. Гасанова</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ	154
<i>В. І. Чабан, Д. А. Коцюбан, Н. А. Коцюбан</i> ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ У ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	157
<i>В. І. Чабан, О. Ю. Подобед</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ ВІД ТЕПЛО- І ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	158
6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ В АПВ	161
<i>Liudvenko D. V.</i> LOW SLAUGHTER WEIGHT IS ONE OF THE FACTORS IN THE DECLINE OF THE LIVESTOCK INDUSTRY IN UKRAINE	161
<i>Н. О. Ляшенко, О. Л. Гайдаш, Т. П. Черенкова</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ КУКУРУДЗИ ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ.....	162
<i>Н. М. Суліма</i> ЩОДО РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ЧИННИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЙОГО ПРОДУКЦІЇ	164
<i>V. I. Khalak, P. T. Chehorka, O. V. Kovtun, O. M. Bordun</i> ECONOMIC AND ZOOTECNICAL ASSESSMENT OF USE OF SOWS OF DIFFERENT INTRABREED DIFFERENTIATION ACCORDING TO THE "LEVEL OF ADAPTATION" INDEX ..	165

Конюшина лучна відіграє важливе агротехнічне значення, забезпечує ґрунт органічною речовиною та біологічним азотом, поліпшує його структуру, є добрим попередником для послідуєчих культур. Рослина протягом вегетаційного періоду фіксує до 160 кг/га азоту, що використовується наступними культурами сівозміни. Дворічний ріст конюшини лучної забезпечує надходження у ґрунт органічної речовини, рівноцінної внесенню 30 т/га гною, використання якого останнім часом суттєво зменшилося.

Отже, конюшина лучна є універсальною високопротеїновою культурою, що здатна збагачувати ґрунт поживними речовинами, підвищувати урожайність культур у сівозмінах та забезпечувати одержання високобілкових кормів зі збереженням високої кормової продуктивності. Проте, в сучасних умовах зміни клімату, що характеризуються підвищенням температур влітку, нерівномірним розподілом опадів, раннім початком і пізнім припиненням вегетаційного періоду, певним чином впливає на особливості росту, розвитку та формування листостеблової маси конюшини, що може позначитися на її продуктивності. Тому важливим є врахування цих змін при розробці елементів технології вирощування культури, що вимагає встановлення сучасних ботанічних, біологічних і морфологічних особливостей рослин конюшини, та на їх основі вдосконалити технологію її вирощування на корм і насіння.

UDC 633.32

Hryshchenko O. M., Burko L.M. FORMATION OF FEED PRODUCTIVITY OF MEADOW CLOVER

National University of life and environmental sciences of Ukraine

Meadow clover is a versatile high-protein crop capable of enriching the soil with nutrients, increasing crop yields in crop rotations, and providing high-protein fodder while maintaining high fodder productivity. However, in the current conditions of climate change, it affects in a certain way the features of growth, development and formation of leaf-stem mass of clover, which can affect its productivity. Therefore, it is important to take into account these changes when developing the elements of culture cultivation technology, which requires the establishment of modern biological and morphological features of plants, and on their basis to improve the technology of its cultivation for fodder and seeds.

УДК: 633.17:631.811.98-027.236(251.1:477)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ДЛЯ ПОСІВІВ СОРГО В УМОВАХ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ

Н.О. Громика, здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

С.А. Черних, кандидат с.-г. наук, доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Умови підвищення температурних показників із року в рік потребують виваженого підходу до землекористування та вирощування сільськогосподарської продукції в умовах посухи в регіонах України [1]. Кліматичні зміни впливають на розвиток рослин та поширення збудників хвороб та посилення їх шкодочинності [4]. За швидко зростаючих змін гідротермальних показників прискорюються процеси перебігу хвороб в агрофітоценозах при більш високій інтенсивності патогенних проявів [2].

Насамперед великої уваги слід приділити сорго – одній із хлібних та технічних культур (з великою перспективою), яку можна застосовувати у вигляді зернофуражу (зокрема відгодівлі свиней з метою одержання хамону), силосу, попкорму, трав'яного

борошна, пластівців, біоетанолу, віски, спирту [1]. Попри високий рівень споживання азоту, ця культура може слугувати добрим попередником, пригнічує розвиток нематод, покращує структуру ґрунту [4].

Адаптація технологій вирощування, з врахуванням абіотичних змін погодних умов, передбачає використання резервів росту врожайності та якості продукції за рахунок поєднання обробітки стимуляторами росту, які виконують дію криопротектора, та можуть слугувати в якості адаптогена, та антистресанта в умовах змін температурних показників [2].

Експеримент проводився на середньоранньому сорті сорго Даш Е з метою підвищення стійкості рослин до дії стресових чинників умовах Степу України. Польові дослідження включали вивчення обробку насінневої маси препаратами (згідно рекомендацій): регуляторами росту Рівал (0,5 л/т) та Цитокін (350 мл/т), біостимулятором Вітазім Колд Старт (1,0 л/т) задля посилення біологічних процесів, мінімізації проявів стресових ефектів та отримання видимих приростів врожайності.

Ґрунт на дослідних ділянках – чорнозем звичайний (середньогумусний), попередник – ячмінь ярий. Ділянки для обліків мали площу 50 м². Повторність досліду – 3-разова. Обробіток (перед посівом - протруювання) проти хвороб виконано фунгіцидом, що володіє системною і контактною дією, Максим XL 035 (5 л/т) та біопрепаратом Різофос Лік і поєднання з біопротектором Премакс (1,0 л/т + 200 мл/т). Обліки розвитку хвороби у посівах сорго здійснювали відповідно до загальноприйнятих [5]. Виконувались моніторингові обстеження для виявлення фітосанітарного стану на посівах сорго [3].

За обробітку всіма досліджуваними препаратами встановлено зростання енергії проростання та польової схожості відносно варіанту без обробітку (контролю) на 12,21-20,43 % та на 10,82- 16,61% відповідно.

Спостереження за проходження фенологічних фаз рослинами сорго виявили позитивний ефект застосованих препаратів на морфологічні (основні) показники рослин сорго.

Розвиток гельмінтоспоріозу на рослинах сорго в варіантах (з застосуванням досліджуваних препаратів) був на 8,23-13,7% нижчим ніж на контрольному варіанті за зростання врожайності на 14,33-19,98%.

UDC 633.17:631.811.98-027.236(251.1:477)

Gromyka N.O., Chernykh S.A. EFFICIENCY OF APPLICATION OF GROWTH REGULATORS FOR SORGHUM CROPS IN THE STEPPE AREA OF UKRAINE

Dnipro State Agrarian and Economic University, svet0403@i.ua

Due to the high motivation of growing grain sorghum in the conditions of the modern climate of Ukraine, the study of an expanded range of preparations for increasing the productive properties of the culture was carried out. In the materials of the work, the effect of treatment with growth regulators (Rival (0.5 l/t) and Cytokin (350 ml/t)), as well as biostimulator (Vitazym Cold Start (1.0 l/t)) on sorghum hybrid Zuni (American selection) after pretreatment of the seeds with the preparations Maxim XL 035 (5.0 l/t) and Rizofos Lik and Premax (1.0 l/t +200 ml/t).